

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Nemzetiségeink fészkelődése.

Zombor, 1907. április 4.

Nulla dies sine linea. Alig van nap, hogy nemzetiségeink ne hallatnának magukról. A hírek azonban, hol innen, hol onnan szárnyra kelnek felőlük, nem olyan tartalmuak, hogy rokonérzést és örömet válthatnának ki lelkünkben, ellenkezőleg szomorúság és elidegenítő indulat támad nyomukban. A mozgolódásoknak ugyanis nem az a céljuk, hogy élve az állam minden polgárának megadott szabadságjogokkal mennél előbbre segítsék az egyes fajokat az anyagi és szellemi fejlődés útján, hanem hol alattomban, hol nyíltan egytől-egyig azt célozzák, hogy a faji ellentéteket kiélesítsék, fajgyűlölséget szítsanak s ezzel az ezeréves magyar állam egységét megbontsák.

A külső ok, mely e nemzetiségjártást felidézte, gr. Apponyi Albert közoktatásügyi miniszternek törvényjavaslata a nem állami iskolák tanítói fizetésének rendezéséről. A belső ok a következetesen engesztelhetetlen s hazáruhárságig menő gyűlölet minden iránt, ami magyar.

Normális gondolkodású ember, még ha nemzetiségi is, csak örömmel fogadhatná a törvényjavaslatot, mely a tanítói fizetéseknek a mai életviszonyoknak megfelelő kiegészítését az államnak teszi kötelességévé mindazon esetekben, mikor az iskolafentartó ez újabb terhet viselni képtelen. A nemzetiségi iskolában működő tanítók fizetését is feljavitja az állam humánus gondolkodása, anélkül, hogy az iskolafentartó egyházak törvényben biztosított autonóm jogait csorbitaná. A tanítás nyelve ez iskolákban a fizetés kiegészítés elfogadása után is marad, ami volt s a kiegészítés fejében csupán annyit követel meg az állam, hogy az ő nyelvét, a magyar nyelvet eredményesebben tanítsák, mint ugyancsak lételes törvények ellenére eddig tették.

S ime az öröm hangjai helyett, mikkor a javaslatot fogadniok kellene, mit hallunk? A szász konzisztórium, a

román püspökök értekezlete, a román-ság aradi, a szerbek nagybecskereki gyűlése mind tiltakoznak ellene, mind jogfosztást látnak benne és szörnyű sérelmeikkel elmennek az országgyűlésig, el a királyig, feligatják a népet, fölverik Európát az elnyomó magyarok barbarizmusa ellen.

S mindez nem elég. Még azt a nemzetiséget is, melynek kifogástalan hazafisága egyszer már visszautasította a „Schulverein“ fogadatlan prókátoroskodását, a törvényjavaslat incidenséből szintén a magyar állam ellen akarják sorakoztatni.

Csodálatos és érthetetlen, hogy a mi nemzetiségeink ölbe tett kézzel nézték küzdelmünket az alkotmánytíprás ellen, ellenben mint egy szál ember harcba szállanak ellenünk, ha nemzeti államunkat erősíteni akarjuk. S mégis azt hangoztatják, hogy ők nem hazafiatlanok s tiltakoznak a vád ellen, hogy az állam megbontására törnek.

Pusztá szóra már nem adunk, a cselekedetektől itéljük meg barátainkat és ellenségeinket. S a nemzetiségek — tisztelet a kivételeknek — már sokkal többet cselekedtek, semhogy tévedésben ringathatnának affelől, mit tartunk hazafiságukról.

S éppen ez oknál fogva nem félünk újabb fészkelődésüktől, mely csak arra alkalmas, hogy felnyissa a nemzet szemét, mely annyiszor volt már elnéző irányukban s megláthatta a gonoszlelkű okvetetlenkedést, mely előbb-utóbb kettészakítja a legangyalibb béketúrásnak fonálát is.

Bizunk Apponyiban, hogy e mozgolódás nem rettentí el nemes szándékától, hanem még jobban megerősíti benne; bizunk a nemzetben, hogy a folyton megújuló fészkelődések végre is meggyőzik egy erős kezű nemzeti politika inaugurálásának szükségességéről.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó évi április hó 4-én Fernbach Károly főispán elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott.

A bizottsági tagok a nagytermet zsufolásig megtöltötték. A szokatlan érdeklődésnek az oka az volt, hogy e közgyűlés elé került a főispán által megtartott szamonkérőszék és hivatalvizsgálat jegyzőkönyve.

Fernbach Károly főispán a bizottsági tagok lelkes eljenzése között foglalta el az elnöki székét; a jegyzőkönyvvezetésével Gyurisits György főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével dr. Agyics János aljegyzőt bizván meg, a közgyűlést megnyitotta.

A tárgyalás menete:

A m. kir. belügyminiszter intézvénye a marhalevél-kezelői állás rendszeresítésének jóváhagyása tárgyában. — A belügyminiszter a marhalevél-kezelői állás rendszeresítését jóváhagyja oly módosítással, hogy a megválasztott tisztviselő a marhalevélkezelést a városi tanács megbízása alapján gyakorolhatja csak. Amely megbízást a városi tanács bármikor visszavonhatja s ez esetben az illető a 200 kor. személyi pótlék élvezetétől elesik. Utasítást nyert a városi tanács, hogy a szervezési szabályrendeletet megfelelően módosítsa. A pályázatot április 15-re írja ki a városi tanács.

A m. kir. belügyminiszter intézvénye a m. kir. esendőségnek a város külterületén leendő felállítása tárgyában. — Amennyiben létszámszaporodás vagy esökkenés történék, a város e különbözetnek megfelelően lesz köteles arányszerűleg a költségekhez hozzájárulni.

Dr. Vározy Gyula kalocsa—bácsi érsek értesítése városunkban leendő látogatása tárgyában. — Városunk szülötte és diszpolgára május 11-én délután érkezik Zomborba. A közgyűlés bizottságot küldött ki Hauke Imre polgármester elnökle alatt, melynek tagjai: Buday Gerő, Donoszlovits Vilmos, Fejér Gyula, Henneberg Sándor, Mayer István, Mayer Nándor, Mérő Ignác, Szláv Elemér, Sztrilich Zsiga, dr. Grüner Samu, Karakasevits Milivoj, Konyovits Dávid, Kupuszarevits Lyubomir, Latinovits Szaniszló, Heincz Kálmán, Szabó László és dr. Thurszky Zsiga.

E bizottság az egyletekkel, társulatokkal és a polgársággal érintkezésbe lépve mindent elkövet az ünnepély minél fényesebbé tételére.

A Koczik-féle árvaház megvalósítására kiküldött bizottság jelentése az alapítványi földek bérbeadása iránt. — A Koczik-bizottság jelentését, hogy az alapítványi földeket parcellázzák és az alapítványi földeket egy évre adják bérbe, a közgyűlés tudomásul vette és a városi tanácsot a szükséges intézkedések megtételére utasította.

A város tanács jelentése a vadászati jog bérbeadása iránt megtartott árverés eredményéről. — Mivel a megtartott árverés

eredménye nem volt kielégítő, új árverés iratik ki.

A zombori kereskedelmi és iparbanknak megkeresése az ott elhelyezett városi pénzek betétkönyveinek a Bácsmegyei agrártakarék-pénztár részvénytársaság által leendő átválalása, illetve kifizetése tárgyában. — Az április hó 8-án tartandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába veszik fel.

Főispáni átirat a megtartott számonkérésék és hivatalvizsgálat tárgyában.

Fernbach Károly főispán, mint annak idején jeleztük, a városi hivatalok ügyvitelét, pénzkezelését, a pénzügyi-, személyzeti-, katonai-, gazdasági-, jogügyi-, közművelődési- és adóügyi osztályok működését 1907. február hó 20., 21. és 22-én megvizsgálta s a hivatalos vizsgálat eredményeiről átiratban értesítette a törvényhatósági bizottságot.

A jelentés szerint a főispán a vizsgálat során meggyőződött arról, hogy a tapasztalt nagymérvű mulasztásoknak, hiányoknak, szabálytalanságoknak, rendetlen állapotoknak okai nemesupán a kötelelességeiket lelkismeretesen nem teljesítő hivatalnokokban, hanem a rendszerben, s a különböző követelményeket ki nem elégítő szabályrendeletekben, de főként azon közönyben, kicsinyes felfogásban is keresendő, melyet a törvényhatósági bizottság, különösen pénzügyi és pártszempontokból a tarthatatlan állapotok fentartása érdekében sokszor tanusított.

Már pedig ahhoz, hogy a városi közigazgatás helyes és kifogástalan legyen, első sorban jó, a fejlődött kor szellemével egyező, a nép életkiválmányainak megfelelő jó és kifogástalan szabályrendeletekre, szakképzett tisztviselőkre van szükség.

Mert az érvényben levő ügyviteli- és szervezési szabályrendeletek a fentebbi követelményeket nem elégítik ki, több dologról homályosan, vagy hiányosan intézkednek, sokat pedig meg sem említenek.

Ilyen szervezettől még szorgalmas tisztviselők mellett sem remélhetni egészséges életműködést.

A polgármester, illetőleg a tanács felhívta a tisztviselőket a mulasztásoknak 8, illetőleg 15 nap alatt való pótlására, a számvévősegnél tapasztalt hiányok megszüntetése céljából pedig a főszámvevőt utasította, hogy a törvényben és a törvényes szabályrendeletekben előírt irányelveket, követelményeket és alakításokat megtartassa, s az ügymenet és az ügykezelés célszerűbb vezetésére szolgáló módokról és eszközökről javaslatot tegyen.

Megállapította továbbá a múlt évből eredő 13 közigazgatási bizottsági ügydarab el nem intézéseért kit terhel a felelőség, ugyisint intézkedés történt az előadói munkakönyveknek célszerűbb vezetésére vonatkozólag is.

A főispán megjegyzi, hogy az erre vonatkozó tanácsi végzéshez nagy részben hozzájárul, a végzés 3-ik bekezdésében foglaltakat azonban nem teheti magáévá, hanem ragaszkodnia kell a vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt utasításhoz, mely szerint az előadói munkakönyvbe az előadó ne az elintézés, hanem a kiosztás sorrendjében vezesse be az ügydarabokat. Ennek előnye, hogy az egyik könyv a másik könyvet ellenőrzi s a felügyelő hatóság az esetleges mulasztást gyorsan és könnyen megállapíthatja.

A polgármester jelentése szerint az 1907. évi hátralékok javarészből elintéztettek, az el nem intézett közigazgatási, közigazgatási bi-

zottsági és II-od fokú kihágási ügydarabok mielőbbi feldolgozására az illető előadókat újlag is felhívta s két tanácsnokot mulasztásaik igazolására is felszólított. Az igazoláshoz képest fognak a további megtorló intézkedések megtétni.

Az adóhivatalnál azonban a mulasztók felelősségre vonása iránt csak akkor lehet kellő alapokon eljárni, ha a rendezési munkálatok folyamán a város károsodása számadási évek szerint meg lesz állapítva.

A városi adóhivatal ügykezelésénél tapasztalt nagymérvű hiányok és mulasztások elenyésztetése tárgyában tett pénzügyigazgatósági jelentésből nagy lelki megnyugvással és jóleső örömmel értesült arról, hogy az eddigi lankadatlan tevékenységgel párosult ügybuzgalom biztosíték arra nézve, hogy a konszolidált állapotok mielőbb helyreállnak. E célból javasolnia kell az egyesített adó-főkönyvezést, vagyis, hogy az adózók állami és községi adója egy főkönyvbe irassék be s a számfejtés eszközlése és a befizetések elkönyvelése egy adókönyvecskebe történjék. Utasítsa tehát a törvényhatósági bizottság a városi tanácsot, hogy ennek megfelelő adókönyvecskéket nyomattasson.

A végrehajtások mielőbbi keresztülvezetésére vonatkozólag szükségesnek tartja, hogy míg az adók, hadmentességi díjak és egyéb köztartozások behajtását a városi végrehajtók eszközölnék, a kincstári illetékek behajtására a zombori magyar királyi pénzügyigazgató felkérendő lenne, hogy megfelelő díjazás mellett 5 szakközeget bocsásson a város rendelkezésére. A végrehajtás körülbelül hat hetet igényelne s így ezen szakközegek díjazása mindössze 1200 koronába kerülne.

Hogy a végrehajtások keresztülvezetése visszatetszést ne szüljön, a tanács a közgyűlés nevében megfelelő módon hívja fel előzőleg az adózó közönséget tartozásának egy hónap alatt leendő befizetésére és akik ezen határidőt elmulasztják, azok ellen a végrehajtást foganatosítsa.

A zálogtárgyak elhelyezésére nézve megfelelő helyiségről történjék gondoskodás.

A városi adóhivatal függetlenítessék a tanácstól külön iktatóval.

Az adóhivatal részére megfelelő helyiségekről történjék gondoskodás oly módon, hogy egy szobában kettő, legfeljebb három hivatalnok dolgozhasson.

Kihágási büntetéspénzekről az illető rendőrkapitány városrészenként, utcák szerint egy negyedévi időközökben adja át behajtás végett a kimutatást a végrehajtóknak.

A kataszteri birtokívekben kitüntetett birtokosok összhangzásba hozandók a hiteltelekkönyvekben kitüntetett tulajdonosokkal. Az ezt teljesítő tisztviselő munkálataiért a várostól méltányos díjazásban részesüljön.

A kataszteri lapokba a birtok-telekkönyvi számok is bevezetendők.

A hitel-nyilvántartás le nem zárására, valamint az egyes címeken mutatkozó hitel tullepésekre nézve a városi főszámvevő a közgyűlés által felvilágosító jelentéstételre felhívandó.

Laudemniális krajeárokat a birtokváltozási illetékekkel egyidejűleg az adóhivatal vesse ki és ezért az illető adótiszt a város részéről bizonyos díjazásban részesüljön.

Végül megemlíti a főispáni előterjesztés, hogy a jövőben a maga részéről is oda fog törekedni, hogy megnyissa a városi közigazgatási pályát a társadalom azon

munkásainak, akiknek ha nincs is családfájuk, összekötötésük, pártfogójuk, de van az állás betöltéséhez szükséges szakképzettségük és szorgalmuk.

Fernbach Károly főispán e kényes ügy tárgyalását kiváló tapintattal intézte s ezzel elejét vette a hosszadalmas, személyes élű, céltalan, a város reputációjának inkább ártó, mint használó vitának.

Először is bejelentette, hogy Popp György kir. tanácsos p. ü. igazgatót és Gulyás György p. ü. titkárt, kik a hivatalvizsgálat alkalmával közreműködtek, a közgyűlésre is meghívta, hogy amennyiben a törvényhatósági bizottság kívánna, a szükséges információkat megadják. Kéri a törvényhatósági bizottság jóváhagyását.

Azután felhívta a főjegyzőt, hogy a számonkérésék, a hivatalvizsgálat jegyzőkönyveit, a pénzügyigazgató javaslatát, a polgármesterhez és p. ü. igazgatóhoz intézett főispáni rendeleteket, e rendeletekre beérkezett válaszokat és a javaslat és jelentések alapján szerkesztett s fentebb bő kivonatban közölt főispáni előterjesztést felolvassa.

Az összes jelentések felolvasása és helyeslő tudomásulvétele után felkérte Popp György kir. tanácsos p. ü. igazgatót, hogy a kibontakozás módozataira nézve terjessze elő javaslatait.

Popp György pénzügyigazgató utalt arra, hogy a rendtelenségek és mulasztások nem mai keletűek és hibáztatta a korábbi számonkéréségeket, hogy ilyen alapos vizsgálatot nem tartottak, de hibáztatta a törvényhatósági bizottságot is, hogy az adóügyek kezelésére nem hivatott egyéneket választott meg. Megnyomorították őket a hivatallal, ők meg megnyomorították a hivatalt. A város polgárai iránt való tiszteletből nem kívánja a város megszegyenyítését a felelőség kimondásával, hanem javasolja, hogy a törvényhatósági bizottság intezzen felhívást a város adózó közönségéhez adóhátralékának egy hónapon belül való befizetésére. A nem fizetők végrehajtására hajlandó öt szakközeget rendelkezésre bocsátani, akiknek napi-díjai a végrehajtási költségekből busásan meg fognak térülni. Sőt arra is hajlandó, hogy a pénzügyigazgatóság egy tisztviselőjét hetenkint kiküldi a városba a panaszcselekek meghallgatására, a szakszerű felvilágosítások megadása és ügyüknek sommás elintézése végett.

Hauke Imre polgármester örül annak, hogy a hibák napfényre derültek. Részletesen fejtegeti, hogyan keletkeztek. A rendszert, a tömeges szabadságolásokat és hosszas betegeskedéseket s ennek következtében a sűrű helyettesítéseket és főként a hasznavehetetlen munkaerőket okolja a mulasztásokért és rendtelenségekért.

Csak ha a törvényhatósági bizottság megadja a kellő módokat és segédeszközöket, lehet követelni jó és lelkiismeretes munkát, hathatós felügyeletet és ellenőrzést. S mert ő is érzi a felelőséget, — bár minden emberileg lehető elkövetett a korrupt állapotok szanálására — kéri maga és hivatalvezető tisztársai Veszelinovic Milorád, Heinecz Kálmán és Eremin György ellen a vizsgálat elrendelését.

Veszelinovic Milorád és Heinecz Kálmán maguk nevében is kérték a vizsgálatot.

Donoszlovics Vilmos a polgármester férrias kijelentésére reflektál pár szóval. Igen kinos helyzettől mentette meg e

kijelentésével a közgyűlést. Köszönetet szavaz a főispánnak azért, hogy székfoglalójában tett ígéretéhez hiven, vasmarokkal nyult a darázs-fészekbe s indítványozza, hogy a főispánnak már kifejezett elismerésén kívül jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a közgyűlés azon tisztviselőinek is, kik hivatalos kötelességüket lelkiismeretes buzgósággal és pontossággal látták el. A pénzügyigazgató javaslatára megjegyzi, hogy helyesli a sürgősség kimondását, de nem tartja méltányosnak, hogy a hátralékos polgároktól — a mult büneiért — oly rövid idő alatt egyszerre oly nagy hátralékot szedjenek be.

Popp György p. ü. igazgató kijelenti, hogy mindenki kaphat halasztást, ki hátralékát részletekben óhajtja lefizetni.

Fernbach Károly főispán ezzel a vitát bezárta és kimondotta a határozatot, hogy a törvényhatósági bizottság a fentebb közölt főispáni előterjesztésben foglalt összes javaslatokat egyhangulag elfogadja és utasítja a városi tanácsot, hogy a szükséges intézkedéseket haladéktalanul foganatosítsa és azok eredményéről a legközelebbi közgyűlésnek jelentést tegyen. Kimondotta továbbá, hogy a törvényhatósági bizottság a négy tisztviselő ellen a vizsgálatot elrendeli és ennek foganatosítására dr. Balogh Ernő elnöke alatt dr. Lallosevits János, Grüner Samu, Kozma László, dr. Gombos Ignác, dr. Buják József, dr. Donoszlovits Vilmos, Mérő Ignác és dr. Konyovits Dávid bizottsági tagokat küldi ki. Végül köszönetét fejezi ki Popp György kir. tanácsos p. ü. igazgatónak és Gulyás György p. ü. titkárnak, s ezzel a bizottsági tagok lelkes éljenzése között a közgyűlést bezárja.

—r.

Tulipán háziipari szövetség közgyűlése.

A tulipán szövetség zombori fiókja folyó évi április hó 2-án délelőtt 11 órakor tartotta meg közgyűlését a vármegyeházán a főispáni lakás ebédlőjében. Sajnálatos jelenség, hogy a fióknak 675 tagjából alig 20—30-an vettek részt. Pedig az előterjesztett tárgyak fontossága megérdemelte volna a tagok fokozottabb érdeklődését. A közgyűlésnek kellett ugyanis határoznia arról, hogy a Tulipán-szövetség zombori fiókja az anyaegyesület példáját követve beolvadjon e az országos Védőegyesületbe vagy nem.

Jelen voltak: dr. Alföldy Gedeoné, Alföldy Flóra, Bertolinó Sándorné, dr. Csernyus Pálné, dr. Jovánovits Józsefné, Jovánovits Leona, Karácson Gyuláné, Karácson Margit, Koczár Adrienne és Jenny, Pocsay Sándorné, Szabó Lászlóné, özv. Sztipits Istvánné, Fernbach Károly, dr. Birválszky György, Steiner Lajos pénztáros, Krump Vilmos titkár, Zabik László, dr. Balogh Ernő, Falcione Lajos, Szauer Sándor, dr. Késmárky Béla, dr. Kiss Dezső, Tomcsányi Aladár tagok.

A közgyűlést Fernbach Károlyné elnök tüntető ováció közben megnyitván, köszönetét fejezte ki a megjelenteknek és felkérte Krump Vilmos titkárt, hogy ismertesse a választmányának az egyesülésre vonatkozó azon javaslatát, hogy a fiók az anyaegyesülettel az egyesülést nem óhajtja és attól különváltan mint „Bács-Bodrog vármegyei Tulipán háziipari szövetség” újjászervezkedik, mert csak így szolgálhatja azt a nemes célt, melyet maga elé tűzött. A fiók 5 évre 4 kor. tagsági díjjal nem is kötheti le magát az anyaegyesületnek már azért sem, mert tagjainak számát évi 1 korona tagsági díjjal csak növelheti, míg

4 korona tagsági díj mellett a tagok száma feltétlenül csökkenne. Ez által nem helyezkedik ellentétbe az anyaegyesülettel, hanem karöltve óhajt azzal működni olyformán, hogy a védőegyesület útján kíván a munkásai által elkészített cikkeknek piacot teremteni.

A közgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta s utána némi módosításokkal hozzájárult a titkár által szerkesztett alapszabályokhoz is, a mely a bemutatási záradékkal leendő ellátás végett a m. kir. belügyminiszterhez felterjesztetni határozottatott.

Végül tudomásul vették a pénztári jelentést, mely 2938 kor. 75 fill. bevétellel szemben 2820 kor. 71 fill. kiadást, tehát 118 kor. 04 fill. pénztári maradványt tüntet fel. A szövetségnek van ugyan egy 500 koronás tartozása, de a meglevő anyagkészletben, a felszerelési és berendezési tárgyakkban ez kétszeres fedezetet talál.

Mintán a pénztáros részére a felmentvényt megadták, a közgyűlés az elnök lelkes éltesével véget ért.

—r.

Műkedvelői előadás.

A zombori szervezett munkásság március hó 31-én a városi színházban saját könyvtára és a Napközi Otthon javára jótékony célú műkedvelői előadást rendezett. Színpadra került Géczy Istvánnak három felvonásos remek népszínműve: „A Sárdi ház.”

A szereplők egytől-egyig derekasan megállták helyüket, de különösen kitűnt közülük Káity Antal, ki Sárdi Tamás városi tanácsos nehéz szerepét szívróhatóan és mély érzéssel játszotta. Mellette kitűnt Ginál Rózsika, (Erzsike leánya), ki szép szerepét ügyesen oldotta meg.

Ginál József, Istók Lenci fiatal gazda szerepében mutatta be a bamba és a fülig szerelmes legényét. Dalait a közönség többször meg is ujrázta.

Patyi Vera helyszerező szerepében Vaskó Gottfriedné mutatott be igen sikerült alakítást. Valóságos „helyszerező” volt.

Nem szabad kihagynunk az érdemesekek közül Rill Jánost, ki az egész országot bebarangolja drótos mesterségével, hogy egy kis pénzmagra tegyen szert magának. Tótos kiejtésével a szerepét nagyon szépen adta elő.

Loncsár Jakab, Cselyuszka Józsefné, Dürr Béla, Nagy Veronka, Tumbász Béláné, Szpevák Béla, Sümegi Antal, Kovács Ádám, Cselyuszka József, Hausz Ferenc, Vits János, Stempel Adolf, Csuvárdits Annuska, Csonka József, Csonka Józsefné, Ujkéry Antal, Haarrjung Mihály, Stempel Brunó és Bischoff Lenke is nagyban hozzájárultak az est sikeréhez.

Az előadás után a fiatalság az Elefánt szálló éttermében vígan roptá a táncot a reggeli harandszóig.

Sajnálattal kellett ismét tapasztalunk, hogy bár az előadott színdarab tiszta jövedelmének egy része a helybeli Napközi Otthonnak volt szánva, mégis a Napközi Otthon tagjai közül alig láttunk valakit az előadáson.

A jelenvolt közönség meg lehetett róla győződve, hogy — tekintettel a jótékony célra is — ily közönyösséget a műkedvelők nem érdemeltek.

A munkásság pedig ne esüggedjen, a közöny miatt, hanem haladjon tántoríthatatlanul az önképzés útján és merítsen újabb erőt a jövőre nézve.

Franciskánnus.

Tenyészbikavásár Zomborban.

A Bács Bodrog vármegyei gazdasági egyesület és ennek fogyasztási és értékesítő szövetkezete f. hó 3-án délelőtt 9 órakor rendezte Zomborban a vásártéren első díjazással egybekötött tenyészbikavásárát. Dacára az idő rövidségének, amely alatt az egész előkészítve lett, úgy erkölcsileg, mint anyagilag szép sikert mutatott fel.

A gazdasági egyesület által mult hó 24-én Budapesten a Tattersallban az országos tenyészállatvásáron a gróf Somsich féle Hetesi tenyésztejből beszerzett 8 drb szimentbali tisztavérű 1—2 éves bikaanyag került árverésre. A községek közül maga Topolya község bírása 3 drb bikát vásárolt az egyesülettől, az egyiket 1030 kor. árban.

A kistenyésztek által felhajtattott több mint 30 drb bika díjazásra, amelyek közül a legtöbb a helyszínen vevőre is akadt. Így a kistenyésztek is örömmel üdvözölték a vármegyei gazdasági egyesületnek bikavásárral bevezetett új intézményét.

A bikavásáron jelen voltak: Bagary Kálmán szegedi m. kir. állattenyésztési felügyelő, a gazdasági egyesület részéről Günther Ferenc ügyv. igazgató és Inhoff József titkár. Az igaz. választmány és a megyebeli nagybirtokosok közül a következők neveit jegyeztük fel: Hauke Imre polgármester, Szemző Gyula, Karácson Gyula ny. alispán, Falcione Lajos, Dúngyerszky György, Kiss Lajos, Bachrach Lajos, dr. Schneider Károly, Kiss Károly, Falcione Sándor, Lallosevits Jakab, Lallosevits György, legifj. Szemző István, Lallosevits Sztévo, Pavkovits György, Szlávy Elemér, Vujits János braca, Polzovits István, Kovacsits Radivoj, Gräber Ferenc, Ungár Béla; továbbá bíróik és előjáróik által képviselve voltak a következő községek: Overbász, Wekerlefalva, Ada, Ujverbász, Veprőd, Liliomos, Topolya, Doroszló és Órszállás.

Díjazva lettek: I. díjat (100 kor.) nyert Weber István gádori lakos, II. díjat (60 kor.) nyert Kovacsits Uros zombori lakos.

Diszoklevelet kaptak: versenyen kívül kiállított tehenei és bikái után Falcione Sándor, továbbá a következő kiállítottok: Falcione Lajos, Masirevits Péter, Milits György, Polzovits István, Kovacsits Zsivkó, Jerkovits Péter.

Ugyancsak a bikavásár alkalmával nyert bemutatást az Agraria gépforgalmi r. t. által forgalomba hozott Ásványi féle szabadalmazott kukoricaszártépőgép, amely a kukoricaszárát ezen bemutató alkalmából is szénafinomságra feldolgozta. A jelenlevő gazdaközönség a kukoricaszártépőgépet nagyon praktikusnak találta és több megrendelést is tett a jelenvolt Agraria igazgatójánál.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”

XXX. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 korona.
Negyedévre . . . . . 3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . . . 8 korona.

Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyedévre . . . . . 2 korona.
Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k .

Áthelyezés. Fernbach Károly főispán Horvátovits Aladár vármegyei irnokot saját kérelmére hason minőségben a topolyai járási szolgabírói hivatalhoz helyezte át.

Beosztás. Krizsán János vármegyei rendszertani díjok további szolgálattételre a főispáni irodához, hason minőségben beosztott.

Államsegély. A kucorai tejszövetkezetnek a földművelésügyi m. kir. miniszter Fernbach Károly főispán közbenjárására berendezési költségének részbeni fedezésére egyszersmindenkorra 800 korona államsegélyt engedélyezett.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Jankó Antal titeli betétszerkesztő albirót a kiskőrösi telekkönyvi hatósághoz, Lévy Antal titeli járásbírói betétszerkesztő telekkönyvvezetőt pedig a buzsiárföldön járásbírói hatósághoz rendelte ki.

Áthelyezés. Ötvös József topolyai vasúti állomásonként saját kérelmére Szabadkára a kocsirendezés osztályába áthelyeztetett.

Eljegyzés. Jablonszky Miklós városi alkormányos Aladár, kit a vármegyei törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésén választott meg aljegyzővé, a napokban váltott jegyet vármegyénk köztisztviselői álló alispánjának, új Vojnits Istvánnak kedves leányával Orszikével. Mi is őszinte szívvel kívánunk szerencsét és boldogságot a frigyhez.

Csetneki csipkekészítő tanfolyam. Lapunkban már több ízben említettük, hogy a Fernbach Károlyné elnöklété alatt működő Bács-Bodrog vármegyei „Tulipán” Házipari Szövetség Zomborban csetneki csipkekészítő tanfolyamot rendez, melynek vezetésére sikerült az elnökönek a Szontagh nővéreket, kik a tanfolyamokat Budapesten s az ország más nagyobb városaiban is szervezték, megnyerni. Mint értesülünk, a tanfolyam a legnagyobb valószínűség szerint f. hó 16-án nyílik meg, mert addig a Szontagh nővérek Budapesten egy új tanfolyam szervezésével vannak elfoglalva. Ugyanok egy kis füzetkét is becsütanak közre, melyből azok is megtanulhatják a csipkekészítést, kik a tanfolyamon részt nem vehetnek. A tanfolyam megkezdésének pontos idejét az elnökség hírlapok útján fogja közölni. Városunk hölgyei közül már eddig is sokan jelentkeztek a tanfolyamra. Jelentkezni lehet még mindig Petényi József úrnál a belvárosi róm. kath. elemi iskolában.

Malombódék beszakadása. A dunai revátkelésnél a Bezdán község tulajdonát képező parcon van felállítva egy bódéban a vizimolnárak gabona- és lisztraktára. A part a vizmosás következtében mintegy 40 m. hosszúságban beomlott és a beraktározott 500—600 zsák gabona- és lisztneműt a Duna árja magával sodorta. A kár hozzávetőleges értéke 5000—6000 koronát tesz ki. Attól lehet tartani, hogyha a partmosás tovább így tart, a község tulajdonát képező revésárda is eluszik, de a vármegyei törvényhatósági közut is a Dunába szakad, ha partvédelmi munkálatok sürgősen nem fogantatottak. Felhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét sürgős intézkedésre.

Kivándorlás. Vármegyénkben, különösen a bajai járásból a legutóbbi időben igen nagy számmal vándorolnak ki. A most lefolyt negyedévben, januártól március hó végéig nem kevesebb, mint 380 ember vándorolt ki. Ezeknek egy nagy része Amerikába, más része pedig Németországba ment.

Gimnáziumi hangverseny.

A zombori állami főgimnázium ifjúsági egyesületeinek javára 1907 évi április hó 13-án a városi színházban műkedvelői előadással kapcsolatos hangversenyt rendez, melyre az intézet barátait és jóakaróit tisztelettel meghívja. — Helyárok: Proscenium páholy 10 korona, a többi páholy 8 korona. Földszinti ülőhely 2 korona. Karzati ülőhely 60 fill., állóhely 40 fill. A páholybérlek elővételi joga április hó 11-én déli 12 óráig érvényesíthető. Jegyek kaphatók Kollár József könyvkereskedésében és a hangverseny előtt a színházi pénztárnál. Felülfizetéseket — a jótékony célra való tekintettel — szívesen fogadunk és hírlapilag nyugtázzunk. Vidéki felülfizetések az igazgatóság címére küldhetők. Kezdeté délután 6 órakor Műsor: 1. Concert nyitány. Előadja az ifjúsági zenekar. 2. Gaál Ferenc: Balatoni nóták. Eneklő az ifjúság vegyeskara. 3. Ridley Kohne: Eljen esárdás. Hegedűn előadja Danning Kornél V. o. t. zongorán kíséri Stieglmár Róbert VII. o. t. 4. Várady-Abrányi: Rákózi Rodostón. Melodráma. Szavalja Ribiczey Nándor VIII. o. t., zongorán kíséri Stieglmár Róbert VIII. o. t. 5. Magyar népdalok. Előadja az ifjúsági zenekar. 6. Pacius Frigyes: Finn balladák. Előadja az ifjúság vegyeskara — A pártütők. Vigjáték három felvonásban. Irta Kisfaludy Károly. Személyek: Hajnali László, gazdag kereskedő — Schnur Károly VIII. o. t. Elek, Mili, Rózi testvére gyermekei — Stieglmár Róbert VIII. o. t., Vojnits Ilonka urleány és Radány Gabriella urleány. Először hadnagy — Bodonyi Gyula VIII. o. t. Tóházy Károly — Schumacher Sándor VII. o. t. Körmöcsy táblabíró — Pata-rieza Albert VIII. o. t. Öregbíró — Fliszinger Ernő VII. o. t. Biróné — Jovánovits Leona urleány. Nótárius — Ribiczey Nándor VIII. o. t. Palkó, a fia — Szilágyi Ernő VIII. o. t. Kántor — Meer Jenő VIII. o. t. Törvénybíró — Hetteszheim Imre VIII. o. t. Kisbíró — Loógó Pál VIII. o. t. A helység kovácsa — Raichheld Aladár VIII. o. t. Jakab Elősdy inasa — Ikrás Sebő VIII. o. t. Tanácsbeliek, a helység lakói.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság közgyűlése.

Egy esztendői csendes, alapos munkássága után március hó 28-án tartotta első évi rendes közgyűlést a vármegyei irodalmi társaság Zomborban, a Polgári Kaszinó tanácskozó termében. Vértési Károly elnöki megnyitó beszéde után dr. Pataj Sándor főtitkár vázolta a társaság egy évi működését, szólván az alakuló, s ünnepi díszközgyűlésekről, a főolvasó és választmányi ülésekről. Bejelentette, hogy a társaságnak eddigél csak két alapító, három pártoló és 99 rendes működő tagja van. Dr. Zsol-dos Benő pénztáros beszámolt a társaság szerény anyagi helyzetéről s a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a közgyűléstől fölmentést nyert. Az 1907 évi költségvetés megállapítása után a közgyűlés a választmányt két helybeli (dr. Gál Rezső és dr. Radány Ferenc) s egy nem zombori (Zsedényi Aladár) taggal kiegészítette, s Rákosi Jenőt, mint a budapesti Otthon. Híreinek Ferencet pedig, mint a Budapesti Újságírók Egyesülete elnökét egy hangos felkesedéssel a társaság tiszteleti tagjává választotta.

Előmunkálati engedély.

Baja város törvényhatósága előmunkálati engedélyt kapott egy Baja, Szentistván, Csanád, Sükösd, Hajós, Kecel és Kiskőrös között létesítendő helyiérdekű vasút építésére.

A régi papirosbankók. A régi jó és nagy papirosötös, valamint a hasonlóképp jó és nagy papirosötös most éli végnapjait. A forgalomból mind a kettő régen kiesett már és nem is fogadja el senki, de akinek van még ebből a két régi pénznemből, az augusztus 31-ig beválthatja. Ez volt annak idején a megállapított terminus, amire a pénzügyminiszter most azzal figyelmezteti az ország közönségét, hogy augusztus 31-én túl se régi ötöst, se régi ötvenest nem lehet értékesíteni. Az 1881. évben kiadott papirosötösre és az 1884-ben kiadott papirosötösre vonatkozik ez a rendelet. Akinek van ilyen papirosötös és nem akarja régi emlékei közé rejteni, az siessen hát, mert jobb a mai papirosötös mint a régi.

Jókai Mórról című cikkünk folytatását térszúke miatt lapunk jövő számában hozzuk.

Közgyűlés. A Magyar Védő Egyesület Zomborban, 1907. évi április hó 7-ik napján d. e. 10 órakor a városbáza nagytermében. évi rendes, újra alakuló- és tisztújító közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés, a mérleg és a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a fölmentvény megadása. 3. A Tulipán Szövetség — Magyar Védő Egyesület alapszabályainak az elfogadása. 4. Elnök, titkár, a választmány és a számvizsgáló bizottság leköszönése. 5. Az elfogadott alapszabályok 14 §-a értelmében való megalakulás. Elnök, alelnök, ügyész, titkár, jegyző, pénztáros, ellenőr, választmány és a számvizsgáló bizottság megalakítása. A női és leány-szakosztály megalakítása. 6. Kijelölése a pénz- és egyéb postai küldemények átvételére jogosított személyeknek. 7. Az egyesületi tagok által az elnökhöz három nappal a közgyűlés előtt benyújtott indítványok tárgyalása. A közgyűlést megelőzőleg április 5-én d. u. 6 órakor a Függetlenség kör helyiségében az egyesület választmánya tart értekezletet, melynek tárgya: a közgyűlés előkészítése.

A szociáldemokrata párt kongresszusa.

A szociáldemokrata pártok husvét vasárnap és hétfőn kongresszust tartottak Budapesten. A kongresszuson előterjesztették a pártvezetőség jelentését, amely fölött élénk vita indult meg. A szónokok kivétel nélkül a radikálisabb eszközök harsogását sürgették a munkások szabad szervezése és az általános választójog kivívása érdekében. A pártban a haragos elemek kerekedtek felül, akik az általános sztrájkot is megengedhetőnek, sőt szükségesnek is vallják az osztlparlament uralmának megtörésére. Föltűnő, hogy a pártvezetőségéből, amely most került új választás alá, többen kimaradtak és pedig a pártnak igen tartalmas, nagy agitatorius képességű emberei: Buchinger Manó, Garami Ernő, Grossmann Miksa, Kardos Jakab és Weltner Jakab, a Népszava szerkesztője. A kimaradás állítólag a pártnak egy korábbi határozata alapján történt, amely azt mondja, hogy a párt alkalmazottja nem lehet tagja a vezetőségnek. A kimaradtak pedig valamennyien a Népszava munkatársai.

Fürdőkezdvezmény.

Dr. Erényi Jenő karlsbádi fürdőorvos egy kétágas szobát becsajtott a belügyminiszter rendelkezésére a karlsbádi gyógyfürdő használatára szoruló állami és törvényhatósági tisztviselők, valamint ezek családja részére 4—4 heti turnusban május 1-től szeptember 30-ig. A belügyminiszter által kijelölték ingyenes gyógykezelésben részesülnek, de gyógy- és zenydíj, valamint fürdőkezdvezmény eszpen teljesen szegény hivatalnokok részére eszközöltetik ki. A kérvények a belügyminiszterhez intézendők.

Gondnokság. A zombori törvényszék Holländer Ignác zombori kereskedőt elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

A hűtlen sáfár. Recsei Miksa kulai kereskedő a múlt heten 2 kocsit árut küldött Konstantinovic nevű segédjével Hegyesre. A segéd itt 240 koronát beszédett, a kocsikat haza küldte, maga pedig Ujvidéknek vette útját. Kézrekerítése iránt megjötték a szükséges intézkedések.

A Kossuth-bankók gyártója meghalt.

Londonban nemrégiben nevezetes és a magyarokat közelebbről érdeklő ember halt meg. Az illető William Day, egyik legidősebb londoni nyomdász és kiadócég főnöke volt. William Day ez előtt 43 évvel vette át atyjának nyomdáját 20 éves korában. Kossuth Lajos 1848-ban Day-nál rendelte meg a magyar papirosötös s William Day lelkiismeretesen eleget is tett a megrendelésnek. Az osztrák császár e miatt pert indított ellene, de a pernek komolyabb következményei nem lettek. A 86 éves korában elhunyt derék nyomdász élete végéig lelkes híve volt a magyaroknak s nagy kegyelettel őrzött néhány általa nyomott Kossuth bankót, melyek közül nagy ritkán egyet-egyet legkedveltebb barátainak adott emlékül.

ar Védő Egye-
április hó 7 ik
sbáza nagyter-
ló- és tisztújító
tárgysorozata:
entés, a mérleg
lentése alapján
Tulipán Szövet-
alapszabályai-
kar, a választ-
ág leköszönése.
14 §-a értel-
lelnők, ügyész,
választmány
választása. A
kötés 6 Ki-
küldemények
7. Az egye-
rom nappal a
ányok tárgya-
április 5 én
kör helyisé-
tart értekez-
s előkészítése

ta párt

ciáldemokrata
kongresszust
esszuson elő-
ntését, amely
szónokok ki-
özök hareba
bad szervez
jog kivívása
gos elemek
os sztrájkot
snek is vall-
megtörésére.
amely most
maradtak és
nagy agita-
nger Manó,
sa, Kardos
szava szer-
ártnak egy
amely azt
nem lehet
ttak pedig
rsai.

Dr. Erényi
ágyas szon-
ndelkező-
latára szo-
iszttviselő,
4—4 heti
30-ig. A
nes gyógy-
és zenédij,
n teljesen
közöltetik
hez inté-

törvény-
kereskedő
helyezte.
ei Miksa
koesi árut
jével He-
szedett, a
jvidékek
eggették a

ártója

neveze-
leklő em-
y, egyik
kiadóeg
43 évvel
korában
rendel-
am Day
rendelés-
t indított
zményei
yt derék
volt a
t néhány
k közül
barátai-

Műkedvelői előadás Ószivá-

con. Ó és Újsziváci hölgyekből alakult bizottság folyó hó 1 én Ószivácon fényesen sikerült műkedvelői előadással egybekötött táncvigalmat rendezett. Örömmel láttuk a két testvér község hölgyeit egymás mellett buzgólnodni a siker érdekében, s még nagyobb örömmel tapasztaltuk a válságos időben az ilyen hangversenyek magyarosító hatását a két község hazafias németjei között. Már ezért is föltétlen dícséret illeti a rendezőseget. Az első képen — álom az erdőben — kis gyermekhad aratott megérdemelt tapsokat. A kis nemet leánykák magyaros kiejtése s a kifogástalan rendezés Szántó Irén k. a. buzgalmát dícséri. Mohácsy Béláné urasszony az „Alarcos bálón“ című magánjelenetben sokszor hangos derűtséget váltott ki a közönségből természetes előadásával. Nem kisebb hatást ért el Szántó Irén k. a. komoly szavalatával. Az élő képek is mind pompásak voltak. A sikerült előadás után tánpera perdült az ifjuság s jó kedvvel ropta kivilágos kivirradtig.

Szerencsétlenség. Graf Péter verbászi gazda felesége a tehénistálló padlására ment, hogy vetni való zabot hozzon le onnan, midőn egyszerre a menyezet leszakadt s az asszony a romhalmazzal együtt az istállóba esett oly szerencsétlenül, hogy lábát törte. Az asszonyt azonnal a szabadkai kórházba szállították, ahol a megsérült lábát amputálták.

Régi lelet. Bácsföldváron érdekes és az ókorból származó leletre bukkantak. Antal Ferenc házában alapozási munkálatainál az ásó fényes ércpézt hozott napfényre. Az aranypénzen tisztán kiolvasható Néro római császár neve. A római pénz a tulajdonos, mint ereklyét őrzi és nagy becsben tartja — Az ilyen értékes és ókori régiségeket a megyei Történelmi Múzeumnak kellene küldeni, amely azt örök időkre megőrizné. Földvár határában különben sok régiségre lehetne találni és nagyon érdemes volna, ha a vármegyei Történelmi Társulat ott szakszerű ásatásokat rendezne.

A fegyver áldozata. A vadász-fegyverekkel való könnyelmű és tudatlan bánásmód, mely nap nap után szedi szerencsétlen áldozatait a tanyai lakosok között, Óverbáson mult hó 24 én ismét nagy izgalmat okozott Csobanszki Kuzman gazda tanyáján. A verbászi vásárról a tanyára betért Velicki György 18 éves turjai lakos, béres, akit Csobanszki Miló beszélgetés közben inceskedve arra biztatta, hogy löjjön ki az ablakon, ha mer. Ez virtusból kezébe vette a fegyvert es az ablak felé közeledett és mielőtt felemelte volna, a fegyver már a szobában elsült és az egész nyulsörét töltés a 14 éves Milovancev Péter béres vállába hatolt és életveszélyesen megsebezte. A súlyos beteget Szabadkára szállították.

Értesítés. A gőzgépezelő és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden április hó 14 napján délelőtt 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartani. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos körút 9) küldendők be.

Magyar esküvő a távolban. Húsvét másod napján esküdtött örök hűséget Inotay Gyula kereskedő, bácsmegyei földink, Krajnik Mariska kisaszonynak Amerikában a pittsburgi magyar református templomban.

Kis Robinzonok. Szücs Nándor 12 éves es Dunák István 13 éves orosházai kis gyerekeket tulságosan megszállotta a kalandvágy. Mig a többi hasonló koru Robinzon tengerre vágyik, hogy vad emberekkel csatázzék, új világot fődözzön fel, a két orosházai Robinzon a vámháboru által sanyargatott Szerbián akart segíteni. Azt hitték, hogy a vámháboru harcú küzdelmében szükség lehet az ő karjukra és lelkesedésükre. Felkerekedtek tehát Orosházáról szüleik tudta nélkül, elindultak Belgrád felé. Azonban csak Szabadkájig juthattak el, itt a rendőrség igazolásra szólította fel őket s mikor kiderült, hogy hova igyekeznek, visszatoloncoltatta őket Orosházára.

Alapszabály jóváhagyás. A belügyminiszter a zenta-tornyosi katolikus függetlenségi kör, valamint a magyarkanizsai gazdasági legényegylet alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Művészet — Irodalom.

Uj magyar férfikarok. Az „Apollo“ című magyar kargyűjtemény huszonegyedik évfolyamának 3. száma a következő karokat tartalmazza vezérkönyvben és négy szólamban: 413 kar. Vándor dal Schumann Róberttől, Weinil átíratában; 413. kar. Neckens poloka — A sellő című svéd népdal; 415. kar. Hardangari nászut Kjerulf H tól, a svéd egyetemi énekkar budapesti műsorából; 416 kar. Magyar bordal Zöld Károlytól. Megrendelések címzendők: Az „Apollo“ szerkesztő kiadóhivatalának, Budapesten, VI ker. Lázár-utca 18. sz. a.

A „Vasárnapi Ujság“ március 31 iki, húsvéti száma 40 képpel jelent meg; ezek között három színes műmelléklet, pompás kivitelben, Kupecky János és Edvi Illés Aladár festményei után. Egy nagyobb képsorozat a Szentföld nevezetes helyeit, főleg a jeruzsálemi sírokat mutatja be Roskovic Ignác főlvételeiben, a jeles festőművész cikkeivel. Egy másik sorozat kép Mennier szoborműveit és festményeit mutatja be: ezekhez Alexander Bernát irt cikket. Szaboleska Mihály és Farkas Imre versei, Mikszáth Kálmán és Pekár Gyula eredeti regénye, Fröhlichné Kaffka Margit két kis novellája, Wharton Edith angolból fordított regénye s Palágyi Lajos műfordítása bő és válogatott szépirodalmi olvasmányt adnak. Egyéb közlemények: Kacziány Ödön művész rajza, Thaw Harryné arcképe, képek s cikk a bábolnai állami ménésből, a most elhunyt Berthelot képe, az orosz дума beomlott tanácstermének képe, humoros húsvéti rajzok, tárcacékk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyletek. Sakkjáték. Képtalány. Egyveleg stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára egy negyedévre 4 korona, a „Világkróniká“-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest IV. ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

CSARNOK.

Niagara.

Irtá és a Bács-Bodrog Megyei Irodalom Társaság második felolvasó ülésén előadta **Vértesi Károly**. (Folytatás.)

A zuhatagnak lassan-lassan való hátrálását különféleképpen számították ki. Évenként, mint megjegyeztem, három centiméterrel, azután meg más szerint 1/3 méterrel. Ezeken kívül van ijesztő számítás, Eszerint, a mult században 33 év alatt a legtöbb helyen csaknem 11 méterrel hátrált volna a zuhatag. Ezt a számadatot kevesen fogadják el. Amig Queenstown canadai várostól, mely ide közel van, mostani helyére hátrált a zuhatag, 30,000 évtől 400,000 évig terjedhet az időköz, mondják a számító geolog tudósok. Ugy is olvasom, hogy 30,000 esztendő kellett ahhoz, hogy a Niagara folyónak mostani, esés alatti 9—10 kilométernyi hosszu mély utja képződött és hogy 70,000 esztendő kell még ahhoz, hogy a vizesés, a természet legremekebb tüneménye önmagát emészttve, rágya, rombolva, az Erie-tóig hátráljon. Flam-

marion, a francia költő csillagász állítja, hogy 23 kilométerrel hátrált a vizesés, évezredek alatt

Nincs szükségünk ezekre a képzeletünket meghaladó adatokra. Valoszinűnek tartom, hogy az egyik számítónak sines teljes igazsága, hanem úgy lesz a Niagarával, miként a természet berendezi. Nekem, a mondott számításokhoz az a megjegyzésem, hogy ember! te csak ott számíts, ahol látsz, még ott is esődöt mond a tudományod, megy a természet a maga útján s te ember! lassan haladsz előre, vagy helyben maradsz. Ebben a szóban, hogy lassan, nagy előmeneteli gyorsaság van a szemünkben és mégis mondom, lassan halad az emberiség. A legtöbb találmánynál azt vitatjuk, hogy azt már régen tudhattuk volna, ha gondolkoztunk volna fölötte. Későn jönnek a jó gondolatok, az emberiségnek egyik hibája ez. Csak én, hányszor hallottam már mondani a gyűlések után, hogy így, vagy amugy kellett volna tenni. Igen, ha az a „volna“ ne volna!

A korai elődök, az egykor itt lakott indiánok, mi és a késő utódok egyaránt gyönyörködhetnek a Niagara vizesodájában, vagy amiként mondják a világ nyolcadik esodájában. A természetben nincsen ugyan csoda, minden a maga rendje szerint megy, de az emberek, embernelyven szeretnek beszélni. Ami nagy valami nekünk, csodának, vagy legalább is csodálatosnak mondjuk.

Az indián monda szerint, a víz lerohanás, évenként két áldozatot sodor magával, ezt követeli emberéletben.

Amerika őslakói, az indiánok, minden évben a legszebb szűz leányt áldozták fel a Niagarának, bárki legyen is az. Egyszer a törzsfőnök leánya volt a legszebb, tehát neki kellett áldozatul esni. Láttam erről egy képet, amint a deli, szép, mez nélkül, egy fatörzsből kifaragott, két végén hegyesen felkunkorodó esolnakban, kibontott hajjal áll egy evezővel. A habok ragadják már letelé a esónakot, egyik vége letelé, a másik fellelé irányul. Távlatban, egy másik esónakban követte a szomorú apa, hogy leányának utasítást adjon a szörnyűséges utban, de őtet is magával sodorja a sebesen rohanó víz. Ő is odaveszett. Ezután, az indiánok, nem adtak már több áldozatot a Niagarának.

A mi időnkben, sok áldozata van a Niagarának, hetenként egy öngyilkos, ki a vízi ágyban kíván meghalni, a Niagara hideg sirjába temetkezni. Hát éjjel, sötétben, hány életunt veti magát a vizpokolba, ki tudná az élve temetkezők számát megmondani? A sejtés.

Elgondolkodom ezeken a dolgokon, mikor esendes éjszakán kísérteties időben nézem a Niagarát. Már csak azért is kár öngyilkosnak lenni, mert olyan szép a természet. Szép a hegyvidéken, rónán, tengeren, mindenütt, ahova elhat az Isten éltető és világitó napja.

Mondják, hogy az alvó vízi madaraknak alig van néha idejük, hogy a vizeséshez érve, felrebbenjenek.

Hogy milyen télen a földnek ez a nagy-szerű szép pontja, a tél költészetében, mikor a varju károgaással havat ker. beszéd folyamán elmondják a hölgyek akik New Yorkból fagy és jég idején, ennek a látása végett jöttek ide néhányszor és esikorgó uton járva töviről-hegyére ismerik a Niagarát, hódiszében, jég-leptében. Mondják azt is, valahányszor látták

1) Az Egyesült Államokban 1905. évben 9982 öngyilkossági eset fordult elő. Erőszakossági haláleset olt 9912.

a Niagarát, mindig újabb szépségeket fedeztek fel rajta. Elhiszem. A természetben, a folytonos megújulás van. Télen hóból, a föld szép új ruhája. Mondják továbbá, hogy télen a fehér világba, mikor a jégköntösét ölti fel a zuhatag s állhatatos hidegben magakörül jégből alkot hegyeket, csillámló jégcsapokat dermeszt és jégtömböt lógat le az esésének szikláiról és a partszélékről jégtől ragyogóan borítja be a fákat, melynek a fagyos ágai üvegharangként csilingelnek. Az is, mikor hó fekszik rá, a gözsikló egész útja fölé vont eresztetőre, nagyon szép látvány, sokkalta szebb, mint ahogyan most látjuk. Akkor, jégmezőbe ütközik az ár, jégcsapokkal is küzködik a víz. A gyémántként tündöklő jégesapról, fagyásról, esillogva ömlik a víz szerteszét. Addig vastagodnak a jégcsapok, míg a saját súlyuk, vagy az időnek enyhére válása letöri. Ismerem album-képekből, Niagara emlékekből a megmerevülő oszlopokat, a keményre dermedt jégtuskókat, sziklahegyeket és völgyeket, az óriás gombákat jégből. Olykor 30 méter magasságot érnek el a vízpermetből, hószemekből kövredő jégkuphegyek, melyeknek a nézésére nagyon sokan tódulnak, másznak rajtuk az emberek. Asszonyok, gyermekek száukóznak, a esontá fagyott havon eszuskálnak, leányok táncolnak és koresoláznak. Megecsillámlik a nap a fagyott vizeken, az elvő föld-, a halott természet szemfedőjén Szivárvány szegődik a látványossághoz, mely opálpalotává válik. Éjszakvidéken képzeljük magunkat, — mondják — mikor télidőn, a megfagyott nagy hullámok nézésére ide, a kristály palotához kijövünk, Karavánokban jönnek ide ilyenkor az emberek egész tömegek, a menyasszonyi fehér fátyol nézésére mind a két országból, Canadából és az Unióból, faroló szánon a környékből, jég-hátán is azokon a helyeken, ahol esendes a Niagara folyása.

(Vége köv.)

Szerkesztői üzenetek.

T. K. Zombor. Köszönjük szives figyelmét, de megengedi, hogy ez egyszer ne éljünk vele. Higgye meg, ez nagy megtiszteltetés volna a „Bácskai”-re. Még elefántnak képzelné magát a kis szünnyög, holott csak egy általános ismert tulajdonsága elefántnyi. Csak hadd fájjon az ő feje tovább is a mienk helyett és — érthető oknál fogva — az alkotmányparté helyett is.

HIRDETÉSEK.

Legfinomabb
teáskanna védjeggyel ellátott
teakeverék
kapható: *—31
Weidinger S. és Zs.
és **Veszelinovits Péter** urak
kereskedéseiben **Zomborban.**

ÉLŐ MÉHEK

12 méhcsalád 1906. évi anyakkal egyesületi méretű kaptárakban, vagy anélkül eladók
Zombor, szóntai-ut 30.

2-1

6496. sz. kig. 1906.

Pályázati hirdetés

a csonoplyai községi irnoki állásra, mely 800 korona és egy kézbesítő-végrehajtói állásra, mely 240 korona évi javadalmazással és a befolyó összes végrehajtási költségekkel van egybekötve.

Pályázati határidő lejár 1907. évi április hó 25-ig.

Zombor, 1907. évi március hó 29-én.

MÜLLER BÉLA,
tb. főszolgabíró.**Részletfizetésre!**

A nagyérdemű közönség b. tudomására adom, hogy nagyobb forgalom elérése végett **villanyvilágítási berendezést, villanyos csillárokat**, amelyből óriási választék állandóan raktáron van, **leszállított árak és**

részletfizetés mellett is berendezem.

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

Költségvetéseket és terveket díjtalanul készítem.

Tisztelettel

TELTSCHE GÁSPÁR,

hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási vállalatja.

Részletfizetésre!**Részletfizetésre!****Jótállás két év!**

II.

17-1907.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házasság egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Völegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése	Pentz János	Rosmanitz Anna
Családi állapota	nőtlen	hajadon
Állása (foglalkozása)	kisbirtokos	
Vallása	róm. kath.	róm. kath.
Életkora és születési helye	1883. december 26. Nustar (Szlavónia)	1887. február 14. Órszállás
Lakhelye	Órszállás, Cegléd	Órszállás
Szüleinek családi és utóneve	néhai Pentz György Szommer Katalin	Rosmanitz István Bach Magdolna

Felhívom mindazokat, akiknek a nevezett házasságokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési helyi községi elöljáróság (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be. Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Órszálláson, Cegléden és a „Bácska” c. lapban
Kelt Órszálláson, 1907. március hó 29-én.

Antunits József,
anyakönyvvezető-helyettes.

A Rákóczi (bajai) uton egy külön bejáratu, villamos világítás-sal berendezett tágas

UTCAI SZOBA

butorozva, esetleg butor nélkül kiadó. — Tudakozódní lehet a 3-1 kiadóhivatalban.

111. szám. 1907.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VII. ker. kir. járásbíró ság 1906. évi Sp. III 1872. számú végzése következtében dr. Janovich Miklós zombori ügyvéd által képviselt Stern József és társa budapesti lakosok javára Tenus Tivadar zombori lakos ellen 135 kor. s járulékaí erejéig 1907. évi január hó 4 én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülloglalt és 695 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró ság 1906. évi V. 1714/2. számú végzése folytán 135 korona tőkekövetelés, ennek 1906 ik évi április hó 1-ő napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 80 kor. 80 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adós lakásán leendő eszközésére 1907. évi április hó 12-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1907. március hó 24-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Pályázati hirdetmény

Jegyzői oklevéllel bíró vagy a jegyzői pályára készülő, lehetőleg nőtlen fiatal ember Órszállás jegyzői irodájában azonnal alkalmazást nyerhet. Német nyelv tudása előny.

Fizetés évi 800 korona. Kilátása van magasabb fizetési osztályba való előléptetésre és idővel némi mellékjövedelemre. Az állás rendszeresített és véglegesen töltetik be.

Jelentkezők alulírotthoz fordulhatnak.

Órszállás, 1907. március 28.

Neszmirák Mátyás,

2-1 jegyző.

Eladó

4 drb — teljesen új — egyenként 12 m. hosszú, 2 m. széles, 2 1/2 m. magas

kukoricagóré.

Venni szándékozókknak bővebb felvilágosítást ad: 3-3

Szauter Mihály, hentes.

Apatin, Szunyog-utca.

853. sz. sig. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Kerény községnél lemondás folytán üresedésbe jött egy lovasított rendőri állásra pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerű kérvényeiket ezen község előljáráóságához 1907. évi április hó 15-ig nyujtsák be.

Javadalmazás utólagos havi részletekben a községi pénztárból fizetendő évi 500 korona készpénzfizetés és 200 korona ló tartási átalány.

A megválasztott rendőr a ruházatát a sajátjából köteles beszerezni, a felszerelést azonban a község adja.

Kerény, 1907. évi márczius hó 27-én.

LADÁNY ERVIN,
községi jegyző.

2-1

RILL FERENCZ,
községi bíró.

Meghívó.

A „Temerini Első Előlegszövetkezet”

f. évi április hó 14-én d. u. 1/2, 2 órakor

a fiúiskolában tartja

VII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt év üzleteredményéről.
2. A mérleg előterjesztése; a felmentvény megadása, és a tiszta nyereség hováfordítása iránti intézkedés.
3. Igazgató-helyettesi állás betöltése és egy póttag választása.
4. Indítványok.

Temerin, 1907. március hó 29-én.

Az igazgatóság.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

Készpénzben	2232 09	Az 1904 évben felszámolt cikl. adói	1962 —
168 drb váltóban	55060 —	Erre 1904. 1/2 évi 5% kam.	49 05
95 drb kötvényben	12656 —	„ 1905. évi 5% kam.	100 55
312 drb előlegben	40785 —	„ 1906. évi 5% kam.	105 58
Leltár érték	252 98	1903., 1904., 1905. év befiz. és kam.	70311 74
		Ennek 6% kam.	4218 70
		1906. alakult cikl. alapítási díj	697 —
		Régi cikl. heti befiz. 18934 80	
		Visszatfizetett részletek 5035 60	13899 20
		Az új cikl. heti befiz. 19303 80	
		Visszatfizetett részletek 613 20	18690 60
		Előre bevételezett kamatok . .	928 46
		Nyereség mint egyenleg	23 19
			110986 07

Tartozik.

Nyereség-vesztés-számla.

Követel.

Allami adókban	1248 66	Váltó kamatok	3884 36
Országos betegápolási	48 11	Kötvény kamatok	1071 74
Utadóban	91 38	Előleg kamatok	2697 16
Kamara illeték	32 80	Késedelmi kamat	210 68
Tisztviselőknek	470 —	Atirási díj	5 —
Lakbér	160 —		
Szolga	140 —		
Napibiztosoknak	165 —		
Nyomatványok	162 85		
Alapítási díjakban	697 —		
A felsz. cikl. 5% kam.	255 14		
A heti befiz. 6% kam.	4218 70		
Felszerelési és irodai költs.	156 11		
Nyereség mint egyenleg	23 19		
	7868 94		7868 94

Temerin, 1907. március 25.

Léh Fülöp s. k., Mihálovits Endre s. k., Hajtman János s. k., Mező Ferenc s. k.,
könyvelő. elnök. igazgató. pénztáros.

Alexander József s. k., Klíncez Vince s. k., Majoros Pál s. k., Ruff Mór s. k., Wolpert György s. k., Kovács Pál s. k., Kohn Dávid s. k., Kohn József s. k., Kovács János s. k., Szöllősy Sándor s. k., Varga István s. k., Kovács Ferenc s. k., Nagy Kálmán s. k., Müller Ignác s. k., Nagy István s. k., igazgatósági tagok.

Jelen mérleg-számlát megvizsgálván, annak egyes tételeit a szövetkezeti könyvekkel megegyezőnek s helyesnek találta: Kelt Temerin, 1907. február 12-én

Reiner J. Gyula s. k., Janik István s. k., Ifj. Hajtman János s. k., Bernhard Nándor s. k., Reiter Vilmos s. k.,
felügyelőbizottsági tagok.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia, élősvény.

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel embernek és bármily állatnak ellentáll, kitarthat 70-80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malac stb. sem mehet át; ez a legolcsóbb örökké áthatlan kerítés. Focélonye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 koroná, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállítatok **sodronyszövetet**, a legelőkeltebb gyártmányt, oleoson 100, 150 és 200 cm. széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legszebb díszje, egy gyümölcsmény 8 fajtából 20 fő, egy 2-300 fűtöt terem.

Szőlőoltványok

táblás ültetések és hiányok pótlására, 60 legkiválóbb bor- és csemege-faj, szigorúan válogatott, tökéletes forradásu és fajtiszta, dugyókerü példányok.

89-3-3

Delaware

sima vessző, minden szőlőmegfakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektot terem holdanként, bora edes, erős, oltani, permetezni nem kell, és kezeléséhez semmi tudomány sem kell, ezért ellensége sok tudományos szőlőintéző.

Bővebb leírást és képes árjegyzéket tanulságos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóval ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR
szőlőnagybirtokos, **NAGY-KÁGYA.**

Levelezés minden nyelven.

1848/1905. ad.

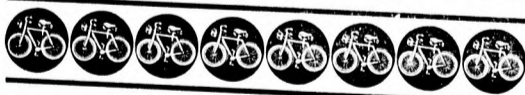
PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A vármegye törvényhatósági bizottságának 32287. alisp. 1407. jkv. 1903. sz. a. készített jogérvényes szabályrendeletével, Bajmok községből alakított és ez ideig ideiglenesen betöltve volt V. kéményseprői kerületre pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1884. évi XVII. t. c. 4. §-ában előírt képesítést, nemkülönben rovatlan, józan előéletét igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi április hó 10-ig** terjesszék be. A később érkező vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Bácsalmás, 1907. március 18-án.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

2-2

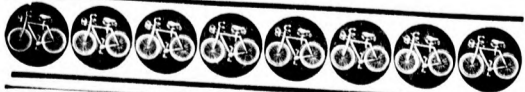
Egy kevésbé használt Puch-féle „Styria“ magánjáró

kerékpár

olcsón eladó.

Maurer Dénes
régí sörház.

3-1

GÖSZI PÁI

cementáru gyára Zombor Thököly-ut 18. (az udvarban).

Ajánlja saját gyártmányu és 420 atmoszfera nyomással készült **cementlapjait** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig folyosók, konyhák, fürdőszobák, tem-
plomok, kapualjak beburkolására.

Beocsini cementgyári Unio részvénytárs. Seidner Bernát és Fia Lalasinci mészgyárak
képviselte és raktára.

Elárusítás kicsinyben és nagyban.

Cimre ügyelni kérem.

30-2

NE HIGYJE EL, HANEM GYŐZŐDJÉK MEG RÓLA,

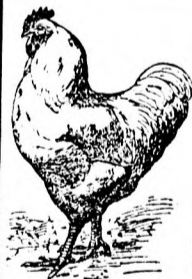
hogy van cég, ahol hihetetlenül olcsón, (értsd: nem a minőség rovására oleoson)

vásárolhat és zárolhat: első minőségű, selyemszítaszövetet, keveretlen tiszta gépkenő olajat, henger- és motorolajat, „Uszó“ kocsikenő-
esőt, surlódásmentesítő tömitő anyagokat, szerelvényeket, malomszerszámokat, eszközöket vasrészeket, modern
közlőműveket és szíjakat.

Ez a cég: *—3

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA műszaki iroda és raktár.
BUDAPEST, V. ker., Váci-körut 26. szám. **GÉPSZÍJGYÁR.**

Kitüntetések:

Arad
Budapest
Bécs
Belgrád
Lovrin
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Panesova
Szófia
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Zenta

Magyar állami nagy aranyérem.

Faj tojások!

Fehér orpington

és

Sárga orpington

fajtiszta angol importált tyukok tojásai kaphatók **állami nagy aranyéremmel** és számos I. és legnagyobb díjjal kitüntetett fajbaromfi gazdaságban

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál 12-10

NAGYBECSKEREKEN,

darabja 70 fillér.

Rázásmentes kipróbált biztos csomagolás **ingyenes.**
Előjegyzések már most elfogadtatnak.

Őszi szállításra nagytestű **emdeni libák, pekingi kacsák, fehér orpingtonok, sárga orpingtonok** előjegyezhetőek.